

Asia: VN/27825/2022

Lausuntopyyntö asetusmuutoksista juomavesidirektiivin täytäntöönpanemiseksi

Yleistä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Etelä-Suomen aluehallintoviraston Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö on ollut mukana kaikissa juomavesidirektiivin implementointiin perustuvissa, kansallisen lainsäädännön valmisteluun liittyvissä viidessä alatyöryhmässä yhtä ryhmää lukuunottamatta. Lausunnolla olevista asetuksista talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta annettavaa valtioneuvoston asetusta laadittiin osana alatyöryhmän 1 työryhmätyöskentelyä. Muihin kahteen ehdotettuun asetusmuutokseen Etelä-Suomen aluehallintovirastolla on ollut vain pikainen ja pintapuolinen kommentointimahdollisuus aikaisemmin.

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) muuttamisesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

On hyvä, että terveydensuojelulain 18 §:n mukaisen hakemuksen ja 18 a §:n mukaisen ilmoituksen sisältövaatimukset siirretään talousvesiasetuksesta terveydensuojeluasetukseen, koska ne koskevat talousvesiasetuksen mukaisten kohteiden lisäksi myös pienten yksiköiden talousvesiasetuksen mukaisia kohteita.

Asetuksen 8 §:

Ensimmäisen momentin 6, 7 ja 9 kohtien osalta on tarpeen tarkentaa, millä tarkkuudella raakaveden, ostettavan veden ja toimitettavan veden laatu on tarpeen ilmoittaa hakemuksessa ja ilmoituksessa. Perinteisesti on terveydensuojelulain 18 §:n mukaisten lupavelvollisten toimijoiden osalta velvoitettu, että raakavesi tutkitaan kaikkien talousvesiasetuksen muuttujien osalta ja toimitettava vesi niiltä osin, joilta raakaveden laatu tai muuttujan pitoisuus muuttuu käsittelyprosessissa.

Ensimmäisen momentin 10 kohdan mukaan hakemuksesta pitäisi käydä ilmi "selvitys laitoksessa työskentelevien talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevien henkilöiden terveydensuojelulain 20 b §:ssä tarkoitetusta laitosteknisestä ja talousvesihygieenisestä osaamisesta". Voimassa olevan säädöksen mukaan hakemuksessa pitää käydä ilmi laitoksen henkilökunnan pätevyys. Tämä on laajempi vaatimus kuin ehdotettu vaatimus ja kattaa laitosteknisen ja talousvesihygieenisen osaamisen lisäksi muun koulutuksen ja kokemuksen. Onko siis tarve keventää nykyistä sisältövaatimusta tai siirtää johonkin muuhun säädökseen tämä pätevyuden todentamisvaatimus?

Ensimmäisen momentin 12 kohdan mukaan hakemuksesta pitäisi käydä ilmi "vesihuoltolain (119/2001) 15 a §:n 2 momentissa tarkoitettu suunnitelma häiriötilanteisiin varautumisesta, jos hakijana on vesihuoltolaissa tarkoitettu vesihuoltolaitos". Tämä kaventaisi nykyistä velvoitetta, jonka mukaan kaikkien talousvettä toimittavien laitosten on pitänyt esittää hakemuksessaan "varautuminen häiriötilanteisiin ja muiden toimijoiden kanssa suunniteltu yhteistyö häiriötilanteissa tai aikataulu häiriötilanteisiin varautumisen toimista". Se, että kaikkien toimijoiden on pitänyt hakemuksessaan kuvailla varautumistaan häiriötilanteisiin edes jollain tarkkuudella, on ollut tarpeellinen ja tärkeä asia.

10 §:

Ensimmäisen momentin 1 kohdan mukaan: "Aluehallintovirasto voi myöntää terveydensuojelulain 17 a §:ssä tarkoitetun poikkeuksen talousveden kemiallisten laatuvaatimusten täyttymisestä, jos 1) kyseessä on talousveden ottoon tarkoitettu uusi vedenottopisteen vedenmuodostumisalue." Asetuksesta tai sen muistiosta ei käy ilmi, miten tämä on käytännössä sidoksissa terveydensuojelulain 18 §:n mukaiseen muutossilmoitukseen. Jos talousvettä toimittava laitos laajentaa tai muuttaa vedenottoaan, sen pitää hakea terveydensuojeluviranomaiselta toiminnan hyväksymistä. Voiko terveydensuojeluviranomainen hyväksyä sellaisen uuden vedenottopisteen, josta otettu vesi ei käsittelyjenkään jälkeen täytä kemiallisia laatuvaatimuksia? Määrääkö kunnan viranomainen hakemuksesta antamassaan päätöksessä toimijaa hakemaan aluehallintovirastolta poikkeusta kemiallisen laatuvaatimuksen täyttymisestä?

Ensimmäisen momentin 2 kohdan mukaan aluehallintovirasto voi myöntää poikkeuksen, jos "vedenottopisteen vedenmuodostumisalueella on havaittu uusi raakaveden pilaantumislähde taikka äskettäin tutkittu tai havaittu uusi talousveden terveydelliseen laatuun vaikuttava muuttuja". Tätä olisi hyvä avata muistiosta. Tarkoittaako tämä "äskettäin tutkittu tai havaittu - - - uusi muuttuja" sitä, että kyseistä muuttujaa ei ole koskaan aiemmin vedenjakelualueen valvonnassa tutkittu, vai sitä, että syystä tai toisesta aiemmin tutkitun muuttujan pitoisuus on muuttunut äskettäin niin, että se ei enää täytä kemiallisia laatuvaatimuksia?

10 a §:

Ensimmäisessä momentissa säädetään: "Toiminnanharjoittajan on esitettävä poikkeuspäätöstä koskevassa hakemuksessa seuraavat tiedot". Hakemushan ei suoranaisesti koske ja kohdistu poikkeuspäätökseen vaan sillä haetaan poikkeusta, jonka aluehallintovirasto myöntää tai jättää tarpeen vaatiessa myöntämättä, ja antaa asiassa päätöksen. Asian voisi siis ilmaista esimerkiksi näin: Toiminnanharjoittajan on hakiessaan poikkeamista talousveden kemiallisesta laatuvaatimuksesta esitettävä hakemuksessaan seuraavat tiedot.

10 b §:

Toisen momentin 3 kohdan mukaan: "Aluehallintoviraston on sisällytettävä poikkeusta koskevaan päätökseen: 3) määräys poikkeusjakson loppupuolella tehtävästä tilannekatsauksesta sen määrittämiseksi, onko veden laadussa ja korjaavissa toimenpiteissä tapahtunut riittävää edistymistä." Määräyksen sijaan voisi käyttää sanaa velvoite. Tilannekatsauksen sijaan voisi käyttää sanaa selvitys.

Neljännessä momentissa on uusi velvoite: "Toiminnanharjoittajan on tehtävä toista jaksoa koskeva hakemus aluehallintovirastolle vähintään kuusi kuukautta ennen ensimmäisen poikkeuksen päättymistä." Velvoite ei ole kaikissa tilanteissa järkevä tai mahdollinen toteuttaa säädettyssä ajassa. Aluehallintovirasto pyrkii rajaamaan poikkeuksen keston mahdollisimman lyhyeksi ja se voi hyvinkin olla esimerkiksi puoli vuotta tai reilu puoli vuotta. Joissain tilanteissa on kuitenkin mahdollista, että ulkoisista syistä johtuen ongelmaa ei ole saatukaan korjattua myönnettyssä ajassa (esimerkiksi materiaalien toimitushäiriöt) ja toiminnanharjoittaja tarvitsee uuden poikkeusluvan. Tällaista tilannetta voi kuitenkin olla mahdoton ennakoida puoli vuotta ennakoon.

10 c §:

Pykälässä on säädetty tarkemmin tietokokonaisuuksista, jotka hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 196/2020 vp) 21 §:n mukaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitos laatii vuosittain tai joka kuudes vuosi. Asiantuntijavirastona Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ei voi säilyttää tehtävää antaa korjaus- tai täydennyspyyntöjä terveydensuojelulain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tietojärjestelmään (Vati-tietojärjestelmä) toimitettujen tietojen mahdollisten puutteiden tai virheiden korjaamiseksi. Mikäli aluehallintovirastoille kunnan terveydensuojeluviranomaisia ohjaavina ja valvovina viranomaisina tulee tietokokonaisuuksien kokoamiseen liittyen tehtäviä, tulisi nämä tehtävät olla säädetty lainsäädännössä.

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

2 §:

Ehdotuksen mukaan tarkoitetaan "5) vedenottopisteen vedenmuodostumisalueella aluetta, josta vesi kulkeutuu pohjaveden ottopisteelle tietyllä pumppausmäärällä, taikka raakaveden laatuun vaikuttavaa pintaveden valuma-aluetta, jolla vesi muodostuu ja jolta se kulkeutuu vedenottopisteelle". "Tietyllä pumppausmäärällä" on ehkä vähän epäselvä ilmaisu, jota voisi olla hyvä tarkentaa. Voisiko määritelmässä asia olla ilmaistu esimerkiksi "talousvettä toimittavan laitoksen käyttämällä pumppausmäärällä"?

6 §:

Toisessa momentissa pitäisi lukea: "Talousvettä toimittavan laitoksen on laadittava omaoikuvontasuunnitelma - - -".

Neljännessä momentissa pitäisi lukea: "Jos 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettun muuttujan - - -".

Liite 3, jakso 3.1:

Liitteen jaksossa 3.1 ehdotetaan säädettäväksi veden sameuden toimenpiderajasta ja tutkimustiheydestä sellaisten talousvettä toimittavien laitosten omaoikuvonnassa, joilla suodatus kuuluu laitoksen vedenkäsittelyprosessiin. Liitteessä tai asetuksen perustelumuoistiossa ei kuitenkaan määritetä tarkemmin, millaista suodatusta kyseisessä kohdassa tarkoitetaan. Tätä olisi hyvä tarkentaa.

Liite 3, jakso 3.2:

Jaksossa ehdotetaan säädettäväksi: "Somaattisten kolifaagien toimenpideraja raakavedessä on 50 plakkia muodostavaa yksikköä (PFU) 100 ml:ssa." Voisiko kansallisessa lainsäädännössä plakkia muodostavan yksikön lyhentää suomalaisittain PMY.

Liite 3, jakso 3.3:

Jaksossa ehdotetaan säädettäväksi jakson 3.3. taulukossa 2 talousvettä toimittavien laitosten omavalvontaan kuuluvien muuttujien, 17-beeta-estradioli ja nonyyliifenoli, osalta: "Talousvedestä tutkittujen muuttujien tulokset toimitetaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään terveydensuojelulain 49 a §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla." Kyseisessä terveydensuojelulain 49 a §:n 3 momentissa säädetään: "Laboratorion on toimitettava tämän lain nojalla tehdyt viranomaisille tarkoitetut talousveden, lämpimän käyttöveden ja uimaveden tutkimustulokset sähköisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään." Kyseinen momentti koskee siis vain viranomaisille tarkoitettuja tutkimuksia ja niiden tuloksia eikä omavalvonnan tuloksia. Tätä kohtaa olisi siis tarpeen vielä muuttaa tai kyseiset muuttajat pitää tarvittaessa sisällyttää viranomaisvalvontaan.

Taulukon 2 huomautuksessa 2 lienee kirjoitusvirhe: "EU-numero o EN ISO 10705–3.n 284-325-5".

Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Asetuksen alussa ei ollut mainittu 22 §:ä, joka tulee muuttumaan sisällöllisesti nykyisestä.

3 §:

Olisiko pykälän määritelmässä hyvä enimmäisarvon lisäksi määritellä myös toimenpideraja, koska sitä käytetään pykälissä 18 a ja 22 sekä liitteessä.

4 §:

Kolmannessa momentissa säädetään: "Käyttökelpoisuuteen perustuvista talousveden laatuvaatimista säädetään liitteen I taulukoissa 3 ja 4." Pitäisikö tässä viitata vain liitteen I taulukkoon 4? Vai onko tarkoitus, että tämä "käyttökelpoisuuteen perustuminen" tarkoittaa myös radonin laatuvaatitetta 300 Bq/l?

5 §:

Ensimmäisessä momentissa todetaan: "Talousvettä toimittavan laitoksen viranomaisvalvontaan kuuluu: 1) vedenjakelualueelle toimitetun talousveden laadun säännöllinen tutkiminen, jonka tarkoituksena on varmistaa, että talousvedestä ei aiheudu terveyshaittaa;". Tätä on tarpeen

tarkentaa, sillä talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonta on myös veden laadun säännöllistä tutkimista, mutta ei kuitenkaan ole viranomaisvalvontaa.

11 §:

Toisessa momentissa 2 kohdassa säädetään: "Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on viipymättä valvontatutkimustuloksesta tiedon saatuaan:

2) huolehdittava siitä, että tulokset tallennetaan terveydensuojelulain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tietojärjestelmään;". Tätä kohtaa on hyvä tarkentaa, kenen vastuulla on tallentaa tulokset kyseiseen tietojärjestelmään. Asetusmuistiossa todetaan: "Käytännössä säännös tarkoittaisi sitä, että kunnan terveydensuojeluviranomainen hyväksyy tietojärjestelmässä laboratoriosta analyysitulosten siirtopalvelun kautta tietojärjestelmään siirtyneet valvontatutkimusten tulokset tarkistettuaan ne." Pykälä voisi sanamuodoiltaan vastata muistion sisältöä.

Kolmannessa momentissa säädetään: "Menetelmän mittausepävarmuutta ei saa ottaa huomioon arvioitaessa muuttujan arvon poikkeamaa sen enimmäisarvosta". Pitäisikö tässä yhteydessä huomioida enimmäisarvon lisäksi myös toimenpideraja.

17 §:

Ensimmäisen momentin 2 kohdassa säädetään:

"Jos talousvesi ei täytä liitteen I taulukossa 1 säädettyjä mikrobiologisia laatuvaatimuksia tai jos vedessä esiintyy pieneliöitä tai loisia terveydelle haitallisissa määrin, kunnan terveydensuojeluviranomaisen on: 2) määrättävä toiminnanharjoittaja korjaamaan tilanne pikaisesti;". Monesti häiriötilanteet korjataan hyvässä ja sujuvassa toiminnanharjoittajan ja kunnan terveydensuojeluviranomaisen välisessä yhteistyössä. Näin ollen 2 kohdassa voisi säätää, että "tarvittaessa määrättävä toiminnanharjoittaja korjaamaan tilanne pikaisesti". Samaa suhteellisuusperiaatetta voisi soveltaa määräystenantoon myös 17 §:n 2 momentin 2 ja 5 kohdassa. Monesti nämäkin hoituvat viranomaisen antamalla ohjauksella tai neuvonnalla.

Neljännessä momentissa säädetään: "Edellä 1 momentin 1 ja 3 kohdassa ja 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen on oltava vedenkäyttäjien saatavilla tietoverkossa." Tässä pitäisi varmaan viitata 2 momentin 2 kohdan sijasta 3 kohtaan "annettava vedenjakelualueen veden käyttäjille tarpeelliset ohjeet terveyshaittojen ehkäisemiseksi;". Aluehallintovirasto toteaa, että monikanavaisen viestintäperiaatteen mukaisesti terveyshaittojen ehkäisemistä koskevat ohjeet ja tiedot on tarpeen viestittää myös muitakin kanavia pitkin kuin tietoverkossa, jotta tieto saavuttaa kaikki vedenjakelualueen vedenkäyttäjät mahdollisimman hyvin.

18 §:

Toisessa momentissa säädetään: "Jos veden laadun heikkenemiseen ei liity terveyshaittaa, kunnan terveydensuojeluviranomaisen on tiedotettava tai varmistettava, että toiminnanharjoittaja tiedottaa veden käyttäjille laatutavoitteiden poikkeamasta ja veden laadun heikkenemisen merkityksestä. Tietojen on oltava vedenkäyttäjien saatavilla tietoverkossa." Tietoverkon lisäksi tiedottaminen on tarpeen tehdä monikanavaisesti siten, että tieto poikkeamasta ja sen merkityksestä tavoittaa mahdollisimman hyvin kaikki vedenjakelualueen vedenkäyttäjät.

18 a §:

Pykälän 1 momentissa tulisi viitata liitteen I taulukkoon 5 eikä taulukkoon 6.

Ensimmäisessä momentissa säädetään, että " kunnan terveydensuojeluviranomaisen on:

1) varmistettava, että rakennuksen omistaja tai rakennusta tai sen osaa ensisijaisena tilana tai julkiseen tai kaupalliseen toimintaan käytävä toiminnanharjoittaja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin rakennuksen vesilaitteistosta aiheutuvan terveyshaitan poistamiseksi;" Tämä on tarpeen tarkentaa, minkä tahon vastuulla toimenpiteiden toteuttaminen on ensisijaisesti, jotta asiasta ei käytännössä koidu epäselvyyttä, kenelle määräys tarvittaessa annetaan.

19 §:

Pykälän 2 momentin mukaan: "Aluehallintoviraston on toimitettava 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle." Vati-tietojärjestelmään on kehitteillä sähköinen häiriötilanneilmoituslomake. Ilmoitus lähtee vuoden 2023 alusta aluehallintoviraston lisäksi automaattisesti myös sosiaali- ja terveysministeriöön. Näin ollen aluehallintoviraston ei tarvitse jatkossa enää välittää ilmoituksia ministeriöön, joten 2 momentin voisi poistaa ja tämän pykälän 1 momentin 1 kohdan voisi muuttaa kuulumaan "Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on ilmoitettava viipymättä:

1) aluehallintovirastolle sekä sosiaali- ja terveysministeriölle häiriötilanteesta;"

Pykälän 3 momentin 3. kohdan mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen on toimitettava "Säteilyturvakeskukseen vuosittain viimeistään maaliskuun loppuun mennessä edellisen kalenterivuoden aikana vedenjakelualueilta mitatut radioaktiivisuuden tulokset". Jotta jatkossa

tiedot voitaisiin toimittaa suoraan Vati-tietojärjestelmästä ilman erillistä nykyisin täytettävää Webropol-kyselyä, voisi tässä yhteydessä säätää vastaavasti kuin muistakin valvontatiedoista: "tulokset tallennetaan terveydensuojelulain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tietojärjestelmään".

20 §:

Kolmannen momentin mukaan: "Talousvettä toimittavan laitoksen on otettava huomioon veden laatu, etenkin sen syövyttävyyteen vaikuttavat tekijät valitessaan vedenjakeluverkostossa käytettäviä materiaaleja." Pitäisikö tämä olla kaikille oman vesilähteen talousvettä käyttäville toiminnanharjoittajille osoitettu velvoite eli myös elintarvikehuoneistoille ja toiminnanharjoittajille, jotka jakavat talousvettä osana julkista tai kaupallista toimintaa?

21 §:

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että Terveyden ja hyvinvoinnin laitos laatisi kolmen vuoden välein terveydensuojelulain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tietojärjestelmään toimitettujen tietojen perusteella yhteenvedon talousveden laadusta ja tiedottaa tästä. Nykyisin vuosittaisten talousveden valvontaraporttien kerääminen, niiden tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden tarkistaminen sekä tarvittaessa täydennys- ja selvityspyynnöt ovat olleet aluehallintovirastoille kunnan terveydensuojeluviranomaisia ohjaavina ja valvovina viranomaisina kuuluva tehtävä. Viranomaisroolia ei ole mahdollista siirtää asiantuntijalaitoksena toimivalle Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle. Näin ollen sillä ei ole viranomaiselle kuuluvaa roolia tarvittaessa pyytää täydentämään tai korjaamaan tietojärjestelmässä olevia tietoja. Mikäli yhteenvedon laatiminen toisi aluehallintovirastolle tehtäviä, tulisi niistä säätää lainsäädännössä.

Toisessa momentissa todetaan: "Säteilyturvakeskus laatii kolmen vuoden välein 17 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen perusteella yhteenvedon talousveden radioaktiivisuudesta ja tiedottaa talousveden radioaktiivisuuden yleisestä turvallisuusmerkityksestä." Tässä pitäisi viitata 19 §:n 3 momentin 3 kohtaan. Jos aluehallintovirastoa koskeva 19 §:n 2 momentti poistetaan, niin viittaus olisi 19 §:n 2 momentin 3 kohtaan.

Neljännessä momentissa todetaan: "Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulee käyttää 19 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen yhteenvetojen tietoja päivittäessään terveydensuojelulain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua suunnitelmaa talousveden laadun turvaamiseksi onnettomuuksissa tai vastaavissa muissa häiriötilanteissa." Tässä pitäisi viitata 19 §:n 3 momentin 2 kohtaan, mikäli aluehallintovirastoa koskevaa 2 momenttia ei poisteta asetuksesta.

22 §:

Pykälän ensimmäisen momentin kohtien järjestystä voisi muuttaa loogisemmaksi: ensin mainittaisiin talousvettä toimittavan laitoksen tunnistetiedot, sitten vedenjakelualueen nimi ja näiden jälkeen riskenhallintasuunnitelmaa ja tutkimustuloksia ja tutkimustiheyttä koskevat kohdat. Viimeisinä kohtina olisivat ehdotetut kohdat 5 ja 6.

Kolmannessa momentissa 1 kohdassa säädetään: "Talousvettä toimittavan laitoksen on julkaistava verkossa:

1) 2 momentissa tarkoitettujen vedenjakelualueiden osalta yhteenveto ja tilastotiedot saamistaan talousveden laatua, valvontaa ja saatavuutta koskevista vedenkäyttäjien valituksista;"
Valitusten sijaan voisi käyttää sanaa yhteydenotto tai reklamaatio.

Mihin momenttiin olisi tarkoitus viitata 22 pykälän 6 momentissa, jossa todetaan: "Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto laatii 1 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitetut tiedot ja huolehtii siitä, että ne ovat 6 momentissa tarkoitettujen tietopalvelun teknisen toteuttajan käytettävissä."?

Liite I, taulukko 2:

Bromaatille on taulukossa huomautus 8 "Tarkoitettujen yhdisteiden ovat kloroformi, bromoformi, dibromikloorimetaani ja bromi-dikloorimetaani". Pitäisikö tämä viittaus olla trihalometaaneille, kuten voimassa olevassa talousvesiasetuksessa? Sama teksti on toiseen kertaan asetusluonnoksen huomautuksessa 12. Pitäisikö bromaatilla olla huomautus 11 vastaavasti kuin voimassa olevassa talousvesiasetuksessa: "Desinfiointitehoa vaarantamatta on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan tätä alempaan pitoisuuteen."?

Liite I, taulukko 4:

Juomavesidirektiivin C-osan Osoitinmuuttajat-tilin mukaan koliformisille bakteereille "Pullotetulle tai säiliöihin pakatulle vedelle yksikkö on lukumäärä/250 ml". Tämä ei käy ilmi asetuksen liitteen II taulukosta 4. Taulukkoa on tältä osin tarve tarkentaa.

Voimassa olevassa talousvesiasetuksessa liitteen I taulukossa 4 on alumiinin, ammoniumin ja natriumin laatuvaatearvon edellä sana "alle". Sama sana olisi tarpeen olla edelleenkin taulukossa, jotta taulukossa mainittua arvoa ei tulkita tavoitearvoksi vaan suositelluksi enimmäisarvoksi.

Liitteessä I jaksossa 3 taulukon 5 alla on maininta: "Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on harkittava 18 a §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä myös niissä tapauksissa, joissa taulukon 2 kohdassa 2.4 sekä taulukon 4 kohdassa 4.5 esitettyjen muuttujien arvot eivät täyty." Jotta tämä kohta ja velvoite ei jää epähuomiossa havaitsematta, olisi tähän hyvä olla viittaus taulukoista 2 ja 4.

Liite I, taulukko 5:

Taulukossa 5 säädetään, että lämpimän käyttöveden lämpötilan toimenpideraja on alle 50 celsiusastetta. Tämä pitäisi korjata celsiusasteeksi. On myös tähdellistä tarkentaa, tuleeko lämpimän veden lämpötilan olla välittömästi vähintään 50 asteista, vai sallitaanko lämpötilan saavuttamiseen jonkunlainen viive ja jos sallitaan, niin kuinka pitkä viive.

Liite II, taulukko 4:

Liitteen II jakson 6 mukaan "Toimitettavan talousveden Escherichia coli -bakteerin, koliformisten bakteerien ja suolistoperäisten enterokokkien tutkimustiheyden on oltava aina vähintään taulukon 4 mukainen." Suolistoperäiset enterokokit ovat nykyisin voimassa olevan lainsäädännön mukaan osa jaksottaista seuranta ja vedenjakelualueilla tutkimustiheys on sen mukainen. Asetusmuutoksen myötä tämä muuttuja siirtyy jatkuvaan valvontaan (liite II taulukko 2), jolloin kaikilla vedenjakelualueilla sen tutkimustiheys kasvaa jatkuvan valvonnan mukaiseksi. Mikäli tähän asetukseen ei tule siirtymäsäännöstä, pitäisi näytteenottoitiheyden olla kaikilla vedenjakelualueilla heti asetuksen voimaantultua liitteen II taulukon 4 mukainen.

Vedenjakelualueilla, joille talousvettä toimitetaan 10-100 m³/vrk, nousee nykyinen vähimmäisnäytemäärä (yksi jatkuvan valvonnan näyte vuodessa ja yksi jaksottaiseen seurannan näyte joka toinen vuosi) asetusmuutoksen myötä kahteen jatkuvan valvonnan ja yhteen jaksottaisen seurannan näytteeseen vuodessa. Mikäli asetukseen ei tule siirtymäsäännöstä, pitäisi tämän kokoluokan laitoksilla suolistoperäisten enterokokkien lisäksi myös Escherichia coli -bakteerin ja koliformisten bakteerien vähimmäisnäytemäärä olla uusien vaatimusten mukainen heti asetuksen tullessa voimaan. Niillä vedenjakelualueilla, joilla ei ole hyväksyttyyn riskinarviointiin pohjautuvaa näytteenottosuunnitelmaa, tulisi kaikkien muuttujien näytemäärä olla asetuksen tullessa voimaan vähimmäisvaatimusten mukainen.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan asetukseen tarvitaan siirtymäsäännös valvontatutkimusohjelmien päivittämiseen. Kunnan terveydensuojeluviranomaisten resurssit eivät riitä kaikkien valvonta-alueensa valvontatutkimusohjelmien yhtäaikaan päivittämiseen. Valvontatutkimusohjelmat päivitetään nykysäädösten mukaan vähintään viiden vuoden välein tai aina vedenjakelualueen muutosten yhteydessä. Eri vedenjakelualueiden ohjelmien päivitystarve

osuu eri vuosille ja näin yhteen ajankohtaan ei kasaudu liian isoa päivitystarvetta. Tästä käytännöstä on hyvä pitää huolta jatkossakin työmäärän kasaantumisen välttämiseksi ja resurssien käyttämiseksi järkevästi. Olisi siis perusteltua, että asetuksessa olisi siirtymäsäännös, joka mahdollistaisi nykyisen lainsäädännön mukaan juuri päivitetyn valvontatutkimusohjelman käytön ja päivittämisen viiden vuoden (tai jatkossa asetusmuutoksen mukaan kuuden vuoden) päästä.

Juomavesidirektiivin implementoinnin myötä valvontaan tulee kokonaan uusia muuttujia: bisfenoli A, klooraatti, kloriitti, haloetikkahapot, mikrokystiini-LR, PFAS:t yhteensä, PFAS-aineiden summa ja uraani. Direktiivin 25 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on viimeistään 12 päivänä tammikuuta 2026 toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ihmisten käyttöön tarkoitettu vesi täyttää näiden mainittujen muuttujien arvot. Koska direktiivissä on tähän siirtymäsäännös, on sellainen tarpeen säätää myös kansalliseen lainsäädäntöön.

Asetuksen 2 §:n soveltamisalan mukaan asetusta sovelletaan "sellaiseen talousveteen, jota toimitetaan vedenjakelualueelle talousvetenä käytettäväksi keskimäärin vuodessa vähintään 10 kuutiometriä päivässä TAI vähintään 50 henkilön tarpeisiin". Näin ollen soveltamisalan piirissä on sellaisia vedenjakelualueita, joille talousvettä toimitetaan alle 10 m³/vrk, mutta joilla vedenkäyttäjää on vähintään 50 henkilöä. Liitteen II taulukossa 4 ei ole säädetty vähimmäisnäytteenottoiheyttä sellaisille talousvettä toimittavien laitosten vedenjakelualueille, joille talousvettä toimitetaan < 10 m³/vrk. Taulukon 4 huomautuksen 3 mukaan taulukon kyseistä riviä sovelletaan "sellaiseen 2 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuun elintarvikehuoneistoon tai julkisessa tai kaupallisessa toiminnassa käytettävään toimintaan, jossa talousvettä käytetään vuosittain keskimäärin vähemmän kuin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähemmän kuin 50 henkilön tarpeisiin." Taulukkoon tulisi siis lisätä rivi, josta kävisi ilmi sellaisten vedenjakelualueiden vähimmäisnäyttemäärä, joille vettä toimitetaan alle 10 m³/vrk, mutta joilla käyttäjiä on vähintään 50 henkilöä. Vai onko tarkoitus, että tällaisiin vedenjakelualueisiin sovelletaan lähtökohtaisesti aina huomaustusta 1: "Veden määrällä tarkoitetaan vedenjakelualueelle päivittäin toimitettavan tai vedenjakelualueella päivittäin käytettävän veden määrää. Vesimäärän sijasta voidaan käyttää vedenjakelualueella asuvien asukkaiden lukumäärää, jolloin yhden henkilön päivittäinen vesimäärä vastaa 200 litraa."?

Liitteen II taulukon 4 huomautuksessa 3 viittaus pitäisi varmaan olla 2 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohtaan eikä 2 momentin 4 ja 5 kohtaan.

Liitteen II taulukon 4 huomautuksessa 5 todetaan, että: "Jaksottaisen seurannan näytteiden määrää voidaan vähentää yhteen näytteeseen kerran kuudessa vuodessa". Tätä on tarpeen tarkentaa, millä periaatteella vähentäminen on mahdollista tehdä. Lausunnolla olevasta asetuksesta ei käy ilmi, tuleeko periaatteet liitteen II jaksosta 6, vai ovatko ne jotain muuta.

Liite II, jakso 7:

Jaksossa 7 todetaan: "Jos liitteen I taulukon 2 kohdassa 2.1 tarkoitettu pääosin vedenottopisteen vedenjakelualueelta peräisin oleva muuttuja poistetaan säännöllisestä viranomaisvalvonnasta---". Vedenjakelualueen sijasta tässä pitäisi olla vedenmuodostumisalue, kuten liitteen I taulukon 2 kohdassa 2.1.

Dahlsten Elias
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Mustakallio Sini
Etelä-Suomen aluehallintovirasto - Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -
vastuualue, ympäristöterveydenhuoltoyksikkö